

Bedrijfsreportage: naar een intensievere beweiding bij omschakeling naar bio

Auteurs: Pieter Van Rumst en Eveline Driesen

In combinatie met hun melkveebedrijf baten Marc Roex en Josiane Crutzen een ijssalon uit in het hartje van de toeristische Voerstreek. In 2018 besloten ze gefaseerd om te schakelen naar bio: eerst werden de weides en percelen aangemeld, die twee jaar moeten omschakelen. Eén jaar na aanmelding van de gronden mag je het vee aanmelden voor biocontrole. Een halfjaar na de aanmelding van de dieren mag je je eerste biologisch gecertificeerde biomelk leveren. De dieren zelf zijn dan echter nog niet bio: deze kunnen pas als reforme biokoe verkocht worden als ze drie vierde van hun leven biologisch gecertificeerd waren.

Een logische keuze

Marc: "Bio was op zich een logische keuze voor ons bedrijf. We zitten hier midden in de Luikse weidestreek, gras doet het goed in deze regio en mijn rantsoen bestond bijgevolg al voor een groot deel uit gras. De drukte en arbeid die het ijssalon met zich meebracht maakten bovendien dat we niet stonden te springen om het bedrijf verder uit te breiden. Dus informeerden we ons over omschakeling naar bio en werd de veestapel afgebouwd van 85 naar 50 dieren. Zo kunnen we met onze eigen percelen grotendeels zelf instaan voor ons biologisch rantsoen. We konden bij omschakeling blijven leveren bij onze oorspronkelijke afnemer, Arla, die hier in de streek ook biomelk ophaalt".

De huiskavel telt 20 hectaren en werd ingedeeld in 40 perceeltjes van 0,5 ha. Via een netwerk van koepaden is elk perceel bereikbaar.

Eind augustus organiseerde Bio zoekt Boer een bezoek aan Gelato Farm in Voeren. Marc Roex lichtte er zijn omschakelingsstraject en beweidsplan toe.

Naar intensiever beweiden

Door te kiezen voor bio kan Marc met dat gras nog extra meerwaarde creëren. In samenwerking met adviseur Pieter Van Rumst (Obs'Herbe) werkte hij een beweidsplan uit om de huiskavel zo goed mogelijk te benutten: "De huiskavel telt 20 hectaren en werd ingedeeld in 40 perceeltjes van 0,5 ha. Elke dag krijgen de dieren een nieuw perceeltje toegewezen", aldus Marc. "Op elk stukje mogen ze 24 uur grazen. Via een netwerk van koepaden is elk perceel bereikbaar. De percelen van een 0,5 ha zijn aangeduid met indicatiepalen. De tussendraden kunnen worden opgerold zodat ik steeds met de tractor kan passeren (om water te brengen of om meerdere percelen tegelijk te maaien bijvoorbeeld). Elke dag moet ik dan 1 tussendraad oprollen en 1 plaatsen, maar dat gaat erg snel, da's geen 10 minuten werk. Al moesten de koeien zelf ook wennen aan het systeem en een beetje getraind worden".

Naast de begrazing krijgt het vee ook hooi in de stal, aangevuld met biologisch krachtvoer. Marc: "Omwille van de droogte is de grasgroei nu wel stilgevallen en geef in de ochtend ook nog vers gemaaid gras van verder gelegen maai-percelen op stal. Voor het winterrantsoen kocht ik biomais en biovoederbieten bij een bio-akkerbouwer hier in de regio. Hiermee bespaar ik bovendien op energiebrok, die biologisch toch al gauw 450 € per ton kost. Dit alles is goed voor een gemiddelde melkproductie van 7500l per koe per jaar met gehalten van 4,1% vet en 3,4% eiwit. Momenteel

staan de gehalten wel wat onder druk. Om de gehalten wat hoger te krijgen kruis ik sinds vorig jaar Jerseys in mijn oorspronkelijke Holstein-veestapel".

Een belangrijke stap bij omschakeling naar bio is het doorzaaien van klaver in de weide om voldoende stikstof en biologisch eiwit in het systeem te krijgen. Kunstmest strooien is immers niet toegelaten in bio. Het klaverpercentage is echter nog niet zo hoog als Marc zou willen, omdat het doorzaaien met de droogte van de afgelopen jaren nog niet

Op termijn wil Marc een mobiele kippenstal inzetten die de koeien volgt doorheen de perceeltjes. Dit zorgt voor een goede spreiding van de mest en een verlaging van de wormdruk.

lukte. In het voorjaar wordt de eigen drijfmest uitgereden op de percelen. Wanneer er voor de 2^e keer uitgereden wordt, wordt deze aangelengd met zo'n 150 m³ water op 500 m³ mest, wat de stikstofbenutting ten goede komt.

Vooral voordelen

Marc beklaagt zich de stap naar bio niet: "Akkoord, de weides staan iets

kruidachtiger. Zuring en distels geven het meeste problemen en moeten manueel aangepakt worden. Ik probeer dit te doen voordat ze in zaad komen zodat de onkruidreserve over enkele jaren uitgeput raakt. En akkoord, de liters en gehalten zakken wat in vergelijking met gangbaar. Maar daar staat ook een hogere prijs tegenover. Het is tenslotte het getal onder de eindstreep dat telt.

Voor mij betekende de omschakeling van het stalsysteem naar het intensieve weidesysteem vooral een betere diergezondheid, waardoor de veeartskosten aanzienlijk dalen, in tegenstelling tot wat sommige voorlichters beweerden toen ik omschakelde. Ook de vruchtbaarheid van de dieren is erop vooruit gegaan. Bovendien is ook mijn mechanisatiekosten aanzienlijk gedaald".

Dagelijks omweiden voor een hoger saldo

Via zijn adviesbureau Obs'Herbe werkt Pieter Van Rumst weideplannen op maat uit. Pieter is immers overtuigd van de voordelen van beweiden als je bedrijf over voldoende grond beschikt. Pieter: "Je kan gras op verschillende manieren aan je dieren voederen. Je kan ze laten grazen, je kan maaien en zomerstalvoederen, hooien of inkuilen. Deze verschillende technieken kennen erg grote verschillen in kostprijs, maar niet zozeer in melkproductie. Beweiden levert 10 tot 20% minder DS opbrengst dan inkuilen van gras, maar de kostprijs per kg DS wordt wel gehalveerd bij weiden vergeleken met inkuilen. Intensief beweiden, bv. door een systeem van dagelijks omweiden zoals bij Marc, kan een winst opleveren van 1€ per koe per dag".

Weideplan in functie van de boer én de koeien

De opmaak van een weideplan vergt meestal een aantal voorafgaande gesprekken: welke wensen heeft de veehouder? Welke mogelijkheden zijn er op het bedrijf? Hoeveel grond is er voor hoeveel dieren? Die vragen leiden tot

een weidesysteem dat past bij de boer én de koeien. "Er bestaan een heleboel weidesystemen maar in sé zijn er 2 uitersten: standweiden en omweiden. Standweiden is er op gericht het vee gedurende het hele groeiseizoen in één of twee grote percelen te weiden. Kurzrasen is daar een voorbeeld van. Bij omweiden streeft men naar een inscharen bij een gewasproductie van een bepaald aantal kg DS per ha, bijvoorbeeld bij Dagelijks Omweiden, Stripgrazen, Klokweiden of ABC-weiden voor automatische melksystemen. Roterend Standweiden of Nieuw Nederlands Weiden zijn dan weer tussenvormen van stand- en omweiden," aldus Pieter.

Dagelijks omweiden

"Bij Marc kozen we voor een systeem van dagelijks omweiden. Elke dag krijgen de dieren een nieuw perceeltje toegewezen. Bij dagelijks omweiden streven we naar 250 weidedagen per seizoen, een opname van meer dan 3000 kg DS vers gras per koe en meer dan 10 ton DS grasproductie per ha. Er wordt getracht

in te scharen in het 3^e bladstadium van het gras, hetgeen een compromis is voor de duurzaamheid van het gras en anderzijds optimale kwaliteiten heeft om aan de behoefte van de melkkoe te beantwoorden. In het voorjaar, wanneer de grasgroei hoog is, wordt er gemaaid voor de wintervoorraad, maar steeds in functie van de beweiding. Dit systeem geeft in mijn ogen de hoogste grasgroei en het minste beweidingverliezen. De dieren krijgen dagelijks vers gras en steeds hetzelfde aanbod, wat leidt tot minder productieschommelingen. Dit systeem geeft ook een dagelijkse routine, zowel aan de landbouwer als aan het vee. Het is één van de intensiefste beweidingssystemen, de dieren worden echt getraind om hun bordje leeg te eten" vertelt Pieter.

Bijvoederen op basis van de stocking rate

Hoeveel uur de koeien buitenkomen en of ze bijgevoerd moeten worden kan berekend worden op basis van de stocking rate, de veedichtheid. Pieter legt uit: "Dit is het aantal koeien gedeeld door het aantal hectaren voor weidegang waar je over beschikt. Bij een stocking rate van 2 à 3, zoals het geval bij Marc (50 koeien op 20 ha), kan je de dieren dag en nacht laten weiden en is bijvoederen eigenlijk overbodig. Bij een stocking rate van 4 à 5 kunnen de dieren gedurende de helft van de dag op de weide en moet er toch zo'n 7 kg bijgevoerd worden. Bedraagt je stocking rate meer dan 5, dan beperk je de weidegang tot een kleine dag en moet er ca. 10 kg DS bijgevoerd worden. Vanaf een stocking rate van 10 kan de weide enkel fungeren als uitloop en minder voor begrazing".

Via zijn adviesbureau Obs'Herbe werkt Pieter Van Rumst weideplannen op maat uit. Pieter is immers overtuigd van de voordelen van beweiden als je bedrijf over voldoende grond beschikt.

Bio zoekt Boer en Bio zoekt Keten zijn gemeenschappelijke initiatieven van Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat en BioForum. Deze projecten worden financieel gesteund door de Vlaamse overheid.

bio ZOEKT KETEN

bio ZOEKT BOER

Vlaanderen
voeding werkt